

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՐ ԱՅԼՆ

ԱՐՄԵՆԻԱ

Ամբողջ 27րդ տարեշրջանի (1911 սեպտեմբեր-1912 յուլիս) բաժնորդագրին է 20 ֆրանգ. թիւերի և Պարսկաստանի համար 10 ֆրանգ, ԿԱՆԻՅԻ Ամասկան բաժնորդագրին է 2 ֆրանգ. թիւերի և Պարսկաստանի համար 1 ֆր. : Նամակ կամ դրամ զրկել այս հասցեով.

M. PORTOUKALIAN
Directeur du journal Arménia
MARSEILLE (France)

ԻՆՏԵՐՆԱԿԱՆ

ԹԻՒ 14

1911 ԴԵՍԵՄԲԵՐ 6 Դ.
(Հ. Տ. Նոյեմբեր 23)

ՊԱՇՏԱՆՆԵՐ

Խմբագրութիւնը, Եթէ հարկ համարի, համառոտելով և կամ մասամբ միայն կը հրատարակէ իրեն զրկուած գրութիւնները: Պարտաւոր չէ վերագործունելլ հրատարակուած ձեռագիրները: Ծանուցումներ կը հաղորդուին հայերէն և ֆրանսերէն լեզուով: Ծանուցման 1 միջակայքը 1 սանդղակաբաժնէ 1 ֆրանգովը 2 սանդղակաբաժնէ 2 ֆրանգովը: Les annonces, en français et en arménien, sont reçues au bureau de la Rédaction: Place Alexandre-Labadie, 17.

ԲԱՅՈՒԱԾ Է
ԲԱՅՈՒՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
«ԱՐՄԵՆԻԱ»-Ի
ԻՆՏԵՐՆԱԿԱՆ
(1911 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ — 1912 ՅՈՒԼԻՍ)

Ամբողջ 27րդ տարեշրջանի (1911 սեպտեմբեր-1912 յուլիս) բաժնորդագրին է 20 ֆրանգ (4 տոլար ամերիկեան կամ 7 ռուբլ և 50 կպկ. ռուսական) ամէն տեղի համար, ի բաց առեալ թիւերի և Պարսկաստանի, ուր կը զրկուի կէս բաժնորդագրով, այսինքն ամբողջ տարեշրջանին համար 10 ֆրանգ բաժնորդագրով: Կարելի է բաժնորդագրուիլ նաեւ քանի՜ ամսի համար որ ուզուի, ամսական 2 ֆրանգ (40 սենտ=75 կպկ.) հաշուելով, կամ 1 ֆրանգ թիւերի և Պարսկաստանի համար:

Յայտնի է արդէն թէ անոնք որ «Արմենիա» թիւերով արձանագրուած են մեր հրատարակած թիւերով, կուտան Կանոնագրին համեմատ, իրաւունք կունենան Արմենիա ստանալու, քանի՜ անձի համար որ ուզեն, իրենց ստացած լրագրի ծրարին մէջ գրուելով և կէս բաժնորդագրով, այսինքն ամբողջ շրջանին համար 10 ֆրանգով կամ ամսական 1 ֆրով: Կարելի է նաեւ թիւերով նշանակած բաժնորդի հասցէին ուղղակի զրկել թերթը, 12½ ֆր. (2½ տլր.) բաժնորդագրով:

«ԱՐՄԵՆԻԱ»-Ի ՅՈՒՇԱՐԱՐ

Արմենիայի Ա տարեշրջանի թիւերն որոնք բոլորովին սպառած են, չաւանդի հետաքրքրութեան առարկայ դարձած լինելով, այդ շրջանի մէջ Մ. Փորթուկալեանի գրած առաջնորդող յօդուածներէն գէթ 30ի չափ ամփոփուած են այս Յոշարարի մէջ որ ութաւ. ծալ դիրքով 124 երեսներէ կը բաղկանայ: Գինն է 1 ֆր. 40 սանդղակ:

Տարածելու համար մէկ անգամէն 10 օրինակ գնողին կը զրկենք 10 օրինակը, ապահովագրուած ծրարով, 10 ֆրանգի փոխարէն:

Դիմել Արմենիայի խմբագրութեան:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Եւրոպայի թեմի կարողիկոսական պատգամաւորը. — Կարողիկոսական պատգամաւորները ընտրութեան շուրջ. — Նամակ թիւերի (Կ. պոլիս). — Նամակ Պարսկաստանին (Թիւրքիա). — Հայերի թիւերի. — «Դաշնակցութեան» դատը. — Իտալեանի պատերազմը. — Պարսկաստան. — Ապտիւլ-Համիտի գոհարների վաճառումը. — Նոր ստացուած հրատարակութիւններ. — Ծանուցումներ:

ԵՐԱՊԱՅԻ ԹԵՄԻ

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐԸ

Անգլիական մեր մասնաւոր թղթակից հաղորդած է մեզ հետեւեալը.

Եւրոպայի Հայ թեմի կողմէն էլ միաժամ երթալիք պատգամաւորի ընտրութիւնը կատարելու համար թեմական ներկայացուցիչներու ժողովը գումարուեցաւ Մանչեսթրի մէջ Նոյեմբեր 25ի շաբաթ օր, Եւրոպայի առաջնորդ Գեր. Գէորգ եպ. Իւթիւհեանի նախագահութեամբ:

Ներկայ էին Մանչեսթրեանի բոլոր ներկայացուցիչներն որոնց առաջնորդը հրատարակուած են Արմենիայի 12րդ թիւին մէջ: Լոն. առնէն եկած էին Տիարներ Կարապետ Կիւլպենկեան և Յարութիւն Մոստիշեան. փարիզէն Տիար Արամ Ճէվահիրեան, իսկ միւս ներկայացուցիչը՝ Տիար Կ. Մատթէոսեան՝ իր ձայնը տուած էր Մանչեսթրեանի Տիար Յակոբ Կիւմիւշեանին: Պէտքէ քայի (Պրիւքսէ-Անվերա) գաղութին կողմէն ընտրուած էր Մանչեսթրեանի Տիար Տիւրան Տէօփլէթեան:

Ժողովը նախ այլևայլ քաղաքներէ եկած ընտրական տեղեկագիրներն ամբողջովին կարգաւորելու հաստատեց անոնց օրինաւորութիւնը որոնք արդէն վաւերացեալ էին Եւրոպայի Առաջնորդութեան: Յետոյ ժողովին նախագահը Գէորգ եպիսկոպոս բացման ճառով մը Եւրոպայի հայոց կաթողիկոսական յառաջիկայ ընտրութեան մասնակցելուն առթիւ հակիրճ տեղեկութիւններ տալէ վերջ, ժողովականաց առաջարկեց յոտնկայս շնորհակալութիւն յայտնել Ռուսիոյ կառավարութեան, մասնա-

ւորապէս կողմասի փոխարքայ կոմս Վորոնցով Դաշկովի՝ առ Եւրոպայացից տուած բարեհաճ կամեցողութեան համար. նոյնպէս կաթողիկոսական Տեղակալ Ամեն. Տ. Գէորգ Արքեպ. Սուրենեանին և էլ միաժամ Սինօգիին՝ այս նկատմամբ իրենց կատարած ջանից համար ետյն:

Այնուհետև կարգացուեցաւ Սինօգի սեպտեմբեր 27 թուակիր ծանուցողական ընդարձակ պաշտօնաթուղթը, ստորագրեալ Տ. Տեղակալէն և բոլոր սինօգականներէն: Այդ պաշտօնագիրը լիվրբուրի առևանգան հիւպատոսը ժողովի գումարման նախընթաց օրն անձամբ Մանչեսթրը բերելով յանձնած էր Գեր. Առաջնորդին:

Ժողովականները պատգամաւորի ընտրութեան համար բաւական ժամանակ խորհրդակցելէ յետոյ գաղտնի քուէարկութիւն կատարեցին և քուէից առաւելութեամբ պատգամաւոր ընտրուեցաւ փարիզեան Տիւրան ԽԱՆ ԲԵԼԷԿԵԱՆ և անձնատիրութեամբ՝ Լոնտոնեանի Տիար ՊԵՏՐՈՍ ՏՕՆԱՊԵՏԵԱՆ: Ժողովը խաղաղութեամբ վերջացուց իւր գործը և Առաջնորդը ընտրութեան արդիւնքը հեռագրեց փարիզ Տիւրան Խանին. նաեւ պաշտօնագիրը ուղղեց իրեն և Տիար Տոնապետեանին, շնորհաւորութիւններ յայտնելով:

Պէտք է խոստովանիլ որ Ամենայն Հայոց կաթողիկոսի ընտրութեան մասնակցելու համար Եւրոպայի Հայ գաղութին անգամ ուրեմն տրուած այս իրաւունքը գործադրութեան համար Գեր. Առաջնորդին կատարած ջանքերը գոհունակութեան և գնահատման արժանի են: Անոր փութաշնորհութեան եւ եռանդուն աշխատանաց արդիւնքն էր այս ընտրական գործողութեան կարճ ժամանակի մը մէջ կանոնաւորութեամբ գլուխ հանուիլը:

Մեր նոյն թղթակիցը գրեալ. 2ին հաղորդած է մեզ հետեւեալը.

Եւրոպայի Հայոց կաթողիկոսական պատգամաւոր Տիւրան Խան Բելէ-

կան, հակառակ իրեն եղած կրկին խնդրանաց, չէ ընդունած պատգամաւորի պաշտօնը: Հետեւաբար երկրորդ ընտրեալ պատգամաւոր, Լոնտոնեանի Տիւրան Տիար Պետրոս Տոնապետեան, պիտի ելնայ էլ միաժամ:

Ներկայացուցչից ժողովն իր նոյն 25ի գումարման մէջ բանաձև մը որոշեց և ընդունեց է յանձնարարելու համար պատգամաւորին անոր գործադրութիւնը: Այդ բանաձևի մէկ պատճէնը մեր ձեռք անցած լինելով, կը գնեմ այստեղ:

«Եւրոպայի պատուիրակաց ժողովը իր պատգամաւորի խնդին և դատողութեան թողով հանդերձ իր քուէարկութիւնը Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ արժանաւոր Հայապետի ընտրութեան համար, իրեն կը յանձնարարէ տալ իր քուէն արդիւնք ընտրելի մը որ նախանձախնդիր լինի Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ դաւանութեանց և աւանդութեանց պահպանման, և որուն ընտրութիւնը ազգին մէջ պառակտման ծնունդ տալիք ո'նէ հանգամանք չունենայ:»

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐՆԵՐԻ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ ԾՈՒՐԶ

Կաթողիկոսական ընտրութեան մասնակցելու համար թիւերի թեմական պատուիրակները նոյն 6/19ին առաջնորդարանին մէջ ժողով գումարեցին իրենց թեմի պատգամաւորն ընտրելու համար և ձայներ խաղաղութեամբ ընտրելու և փաստաբան Տիար Յովհաննէս Սպենդիարեանը որ յայտարարած էր թէ ինք Օրմանեանական մ'է, Այս ընտրութիւնը անակնկալ մը չէր թիւերի թեմին կողմէ:

— Եգիպտոսի թեմին կողմէ պատգամաւոր ընտրուած էր Տ. Վահան Թէքեան, որին կ'պօլսէ էլ միաժամ երթալիքին համար ճանապարհածախք զրկուած է Եգիպտոսի Ազգ. վարչութեան սնտուկէն 80 եգիպտ. ոսկի (2000 ֆրանգ):

ՆԱՄԱԿ ԹԻՒՐԳԻԱՆ

Կ. պոլիս, 14/27 նոյեմբեր 1911

Խոստիոյ վերջնական որոշումը որով կուզէ ընդարձակել պատերազմական գործողութիւնները մինչև Արշակունի կողմերը ու Տարսանէ-լի ներուցը, մեծապէս յուզած է այստեղի կառավարական շրջանակները ինչպէս և ժողովրդեան բոլոր խաւերը, Ռուսիոյ և Աւստրիոյ դեպքերը պայտօնապէս հաղորդեցին վերոյիշեալ լուրը մեծ եպարգոս Սա. իտ բաշարին որ անմիջապէս նախարարական արտասովոր նիստ մը գումարելով յուզումնալից և փոթորկալի ժողովէ մը վերջ որոշեցին, կըսուի, ամէն գնով դիմադրել իտալացւոց և տեղի չի տալ ունէ սպառնալիքի առջև, կը թուի թէ հիմա է որ պիտի սկսի բուն պատերազմի շրջանը այս երկրին համար. Արշակունի կողմերը, Սուրբիոյ ծովագետաց քաղաքները ու Տարսանէլի ներուցը պատերազմական վիճակի մէջ դրուեցան, առաւել կամ նուազ ամբողջացնելով անոնց դիմադրութեան ուղիները, Ամէն օր շոգեմաններ ու կառավարման կը մեկնին երկրին զանազան վայրերը, Բան մըն է կերթալ, թո՛ղ տուր որ երթալ տեսնենք ո՛ւր պիտի յանգի իրերուս և վիճակը. Սահմանադրութեան հրաւարակումէն ի վեր երեք տարի է շարունակ վառօդի հետ խաղալու վրայ ենք, իբր թէ ամբողջ եւրոպական պետութեանց միահաղոյն դէմ պիտի դնենք. Աստուած վերջերիս բարի ընէ :

Թիւրքերն ալ հասկցած են հիմա թէ կայ գաղտնի և շատ որոշ համաձայնութիւն մը Պետութիւններուն մէջ, Թուրքիոյ ներկան ու ապագայն չօչափող բոլոր առկախ խնդիրներուն լուծման մասին, որուն կամայ ակամայ ճակատագրօրէն պիտի համակերպին կերևի ներկայ պատերազմէն վերջ. թէպէտ շատ մութ և անստորջ են անոնք առայժմ : Աւրստրիա և Ռուսիա շատ կասկածելի շարժումներով պարուրելու վրայ են զմեզ սա պահուս : Պուլկարիոյ թաղաւորին յանկաքձակի մեկնումը դէպի Վիեննա, ինչպէս և իր պահեստիներուն գէնքի տակ կանչուիլը, շատ զբաղեցնելու վրայ են հոս միտքերը : Աւստրական ու տնտեսական գործերը օրէ օր ա՛լ աւելի տագնապալի վիճակ մ'աճեալ սկսան. նոյն իսկ շատեր Պոլսոյ և Տարսանէլի հաւանական պաշարման մը ի կանխատեսութիւն պաշար համբարել սկսած են իրենց տունները և ապրուստը սղած է վերջին ծայր : Օրէ օր քաղաքական ծանր և ճնշող մըթնոլորտ մըն է որ տակաւ լախտի մը նման կիլնէ երկրին ճակատագրին վրայ :

« Իթիբակատ ու թէրազգը » գոմիթէին գործունէութիւնը չեզոքացնելու նպատակաւ նոր քաղաքական կուսակցութիւն մըն ալ ծնաւ, « Սոցալիստիկ և Համաձայնութիւն »

անունով : Մինչդեռ այս խնդր ու աւերակ երկրորդ վերականգնելու համար գործող և շինող մարդերու պէտք ունի, ասդին նոր ի նորոյ ծրագիրներ, կուսակցութիւններ և վարչապետութիւններ ծնանդ կառնուն թուղթերու վրայ օրէ օր. իսկ այդ ջրաներկեալ փքոցուսոյց ծրագիրները գործադրելու համար մարդու սովն է որ սկսած է զգալի ըլլալ շատ բուռն կերպով :

Մակեդոնիական, փոքր Ասիական ու մանաւանդ հայաբնակ նահանգներէն ալան թալանի, ասպատակութեան և սպանութեանց լուրեր կրկին սկսան արձագանգել մահուան դռանը ի նըման պոլսական մամլոյն սիւնակներուն մէջ : Սոյն սրտաճմիր լուրերը մանրամասնելով չեմ ուզեր միշտ ձանձրոյթ և ցաւ առթել Արմենիայի ընթերցողներուն : Տիգրանակերտի, Մշոյ և Բաղէշի վիճակներէն հասած հեռագիրները ի մասնաւոր կառավարութեան ուղարկութիւնը հրաւիրելու բնոյթն ունին՝ տիրող շատ անապահով կացութեան տեսակէտով, որովհետեւ բոլոր աւազակ, յետագի մական տարրերը սկսած են մեծ թափով սանձարձակ գործել այդ կողմերը՝ երես առած չիպացած տղաքներու նման կառավարութեան անգործ տկարութեան :

Նամակս աւարտելու մօտ էի երբ հիմա լուր տարածուեցաւ Պոլսոյ մէջ թէ իտալական հզօր Կաւաթիներ խտացուցած Տարսանէլի պաշարումը, վերջնապէս տուած են ջանք գալէի կառավարչին անձնատուր լինիլ և ազատ թողուլ Տարսանէլի անցքը իտալական նաւատորմի ղեկաւ, սպառնալով հակառակ պարագային ուժակոծել ներուցին բոլոր ամբարները և Պոլսոյ մասնելով հարկադրել թուրք կառավարութիւնը ստորագրելու հաշտութեան դաշնագիրը : Կըսուի միանգամայն թէ անգլիական, ֆրանսական և ռուսական նաւատորմներն ալ կազմ պատրաստ կապասն ամէնք միասին մուտ գործելու Պոլսոյ մէջ, ընդունել տալու համար մեր կառավարութեան կարգ մը առաջարկներ : (1)

Հոս օրուան ամէնէն լուրջ հարցը այս է. ամբողջ տնտեսական կեանքը կեցած է : Տեսնենք թէ ի՞նչ պիտի ծնի անակնկալներով յղի սա մեր ներկայ վիճակը :

Իսկիստար

ՏԻՐԱՆ-ԹՈՐԳՈՍ

ՆԱՄԱԿ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԷՆ

Ն. Ջուղա, հոկտ. 25/7 նոյ. 1911

Աւելորդ եմ համարում տեղիս քաղաքական կեանքից լուրեր տալ ձեր ընթերցողներին. նրանք այդտեղ աւելի չուտ են տեղեկանում հեռագրաւորերից : Բայց տալիս եմ նրանց մի քանի տեղեկութիւններ մեր ազգային ներքին կեանքից :

Կաթողիկոսական ընտրութեան և ընտրելիների մասին հայ թերթերը,

(I) Ինչպէս կերի, չափազանց զրոյցներ վարահաս արձագանք ունեցած են Կ. պոլսի մէջ :

ԽՄԲ.

մասնաւորապէս Թիֆլիսի մամուլը, շատ են զբաղուած. առաջարկուած կանդիդատների մասին թեր ու դէմ գրում են, հայհոյում, պարսաւում, փռաբանում, նայելով թէ ի՞նչ կուսակցութեան է պատկանում առաջարկուածը : Իմ կարծիքով, երկուստեք չափազանցութեան են գնացել : Պարսկա-Հնդկաստանի թեմի աշխարհական պատգամաւոր ընտրուեցաւ Պր. Տիգրան Ռաշմանն ուր Երևանի դպրոցների թեմական տեսուչն է : Այստեղի պատուիրակներին շատերին համար կաթողիկոսութեան արժանաւորագոյն ընտրելիներն են Դուրեան Եղիշէ և Սուրէ. նեան Գէորգ արքեպիսկոպոսները : Թէհրանի պատուիրակներն որոշ ընտրելի չունին. ասում են թո՛ղ Օրմանեան չլինի, ո՛վ կուզէ լինի :

Ինչպէս յայտնի է, Անգլիոյ նորապետի թագաւորը Ջորջ Ե. իր թագուհու հետ Հնդկաստան կը գնայ պաշտօնական կերպով Հնդկաստանի կայսր հրատարակուելու համար : Երբ ուրիշ ազգեր ու ցեղեր աշխատում են ունենալ իրենց պաշտօնական ներկայացուցիչը այդ պատմական հանգիստին մէջ, մեր Հնդկաստանի Հայ Լուսաւորչական եկեղեցւոյ ժողովուրդը պաշտօնապէս նոյն Օգոստոսի առաջին թիւնը ներկայացնելու իրաւունքը մեզ էլ պատկանում է աւելի պատշաճ կերպով որովհետեւ Հայ ազգը կարևոր դիրք է ունեցել Հնդկաստանում դեռ Անգլիոյ տիրապետութիւնից առաջ : Հեռապէս, Պարսկա-Հնդկաստանի առաջնորդ Գեր. Սահակ Արքեպ. Այվատեան այդ նպատակով դիմումներ արաւ և իբրեւ պատասխան ստացաւ Թէհրանի Անգլիոյ դեսպանին եկած հեռագրի մը պատճէնը որ տեղեկացնում էր թէ Հնդկաստանի կառավարութիւնը հրաւիրում է Գեր. Այվատեանին Դէլի քաղաքը լինել իբրեւ հիւր կառավարութեան, դեկտեմբեր ամսի 6ից մինչև 17ը. այդ միջոցին պէտք է ներկայանայ Նոյն Օգոստոսի առաջին թիւնը Ջորջ Ե. կայսրին և Մէյրի կայսրուհիին : Դեր. Այվատեան պատասխանեց թէ չնորհակալութեամբ կընդունի այդ պատւաբեր հրաւերը և եթէ Պարսկաստանի ներկայ խառնակ դրութիւնը չուտով հանգարտի, դեկտեմբեր 6էն մինչև 10 պիտի հասնի Դէլի քաղաքը :

Պարսկահայերի մեծ դժբաղդութիւններից մին էլ ժողովուրդին հոգաւորիկ լինելն է : Խեղճ հողագործ ժողովուրդը ճնշուում է մեծ և փոքր բռնակալ խաների ձեռքին տակ : Հետեւապէս շատ ուրախալի է երբ ժողովուրդը հետզհետէ կարող լինի հողատէր դառնալու : Պէտք է ասել որ մեր թեմակալ Առաջնորդն էլ իր մտածման առարկայ է դարձրել այս կէտը և աշխատում է. իր ջանքերի շնորհով յաջողուեց այս տարի Թէհրանի գերատեսչան թուականեան եղբարց առևտրական տան միջոցով և նիւթական օգնութեամբ զենել Ջալալը-Դէօվէից փէրիոյ դաւառում

Խոյզան, Սանգիբարան և Բուրան հայաբնակ գիւղերը. արժէք և ծախս ընդ ամէնը 4.000 անգլ. ոսկուց աւելի նստաւ : Այս գիւղերը փէրիոյ դաւառի ամէնից նշանաւոր գիւղերն են. նոյն իսկ նահապետական մշակութեան ներկայ դրութեամբ առատ է տալիս բերքը. իր արժէքին վրայ զուտ հասոյթ է տալիս տարեկան %ին 10-15 և մինչև 20, նայելով նոյն տարւոյն Գեր. Այվատեան Արքեպ. մտադիր է, եթէ յաջողի, Թիֆլիզից բերել տալ նոր սխտեմի երկրագործական գործիքներ և նըրանցով մշակել տալ այդ գիւղերի հողերը. այդ կերպով անտարակոյս ներկայից էլ աւելի կը բազմանայ հողաւորները :

Չմեռ մօտեցաւ, խեղճութիւն. ներն ալ կը սկսին աւելնալ : Այս վերջացող տարուայ սկզբի ամիսներում էր որ Պարսկաստանի ներքին քաղաքական շփոթութիւնների պատճառով առաջացած կենցաղավարական անձուկ դրութիւնը ծանրաբեռնում էր Ջուղայի աղքատիկ հայուկութեան և շրջապատի բաղձաթիւ արքահատելի հայ գիւղացիների վրայ : Աւելացրէք նաև այս տարուայ բացառիկ անտանելի ցուրտը, որով Չթումէնի ծախուող մի բեռ ցորենի գինը 10-11 թումէնի հասած էր. իսկ կառավարութեան կողմից օգնութեան ոչ մի յոյս չկար : Գեր. Առաջնորդը սովից և ցրտահարութիւնից ազատելու համար խեղճ ժողովուրդը, փութաց դիմել Հնդկաստանի հայ եղբայրներին և յորդորել օգնութեան ձեռք կարկառելու իրենց հայրենակիցներին : Կոհ և չնորհակալ ենք որ նրանք անգործ չմնալով ուղարկեցին 400 ոսկուց աւելի, որով Առաջնորդարանի կողմից կրպակներ բացուելով, ժողովուրդին նպաստաւոր գնով հաց, փայտ և ածուխ մատակարարել տրուեցաւ :

ՈՐՄԻՉԻ

ՀԱՅԵՐ Ի ԹԻՒՐԳԻԱ

Ինչպէս հրատարակած էինք նախորդ թիւով, առևտրական դեսպան Տ. Չարիքով յայտարարած էր պատրիարքական փոխանորդ Դուրեան Ղևոնդ վարդապետին թէ առևտրական կառավարութիւնը բոլորովին ազատ կը թողնէ Հայ ազգը իրենց ընդհանրական հայրապետի ընտրութեան : Ուղած էր նաև ցանկը այն կովկասաբնակ պատգամաւորների որոնք Թիւրքիայի թեմերէն ընտրուած են : Խառն ժողովը փութաց շրջել այդ ցանկը դեսպանին որ Դուրեան վարդապետի հետ ունեցած երկրորդ տեսակցութեան մէջ կրկնած էր թէ իր կառավարութիւնը չուզեր ունէ կերպով ճնշում բանեցուցած լինել Ամենայն Հայոց կաթողիկոսի ընտրողական գործողութիւններին վրայ, թէ կառավարութիւնը ունէ քաւտիտաւ չունի կաթողիկոսութեան համար, այլ կուտայ լայն ազատութիւն Հայ ազգին որ համերաշխութեամբ իրենց ուղած անձը կաթողիկոս ընտրեն, թէ հա.

անորեն թիւերի մասին մ'արգիւնք եղած է վերջին այգեքը, և այլ այգեքի յուսադրիչ և հայ ագգին համար բարեհաճ խօսքերով խոստացեր է անմիջապէս հեռագրել Բեթէրպուրկ, վստահացնելով թէ այս միջադէպը չունենար այն արգիւնք որմէ կը վախցուի :

— Եկեղեցական Համագումար ժողովը նոյ. 10/23ին նիստ մը ընելով Պատրիարքարանին մէջ, նկատի առաւ կաթողիկոսական ընտրութեան առթով ծագած տագնապը և ատոր տեղի տուողներէ վարժունքը, և ներկայիս ստուար մեծամասնութեան քուէով (3ի դէմ 20 քուէով) ընդունեց հետեւեալ բանաձեւը.

« Թուրքիոյ Հայոց եկեղեցականաց Համագումար ժողովս, ըստ Ազգ. Սահմանադրութեան 22րդ յօդուածի, կազմուած մայրաքաղաքս զըտնուող եպիսկոպոսներէ, քարոզիչ վարդապետներէ, և եկեղեցիներու առաջնորդներէ և աթոռակալ քահանաներէ, այսօր նոյեմբեր 30, հինգշաբթի, նիստ գումարելով Ազգային Պատրիարքարանի մէջ, նկատի առաւ նախկին Պատրիարք Մաղաքիա արքեպ. Օրմանեանը կաթողիկոսացնելու համար միուած բուռն պայքարը, որ հետեւեալէ ծանր հետեւեալ կունենայ և ուշադրութեան առնելով կողմասի մէկ քանի թեմերու կրօնականներու և աշխարհականներու կողմէ Ազգ. Ընդհ. ժողովին եղած մէկէ աւելի դիմումները, որոնց ստիպողաբար դիմել էլ միածնի կաթողիկոսական ընտրութեան Համագումարին Պատգաւաւորական ժողովին և առաջարկել խապառ մերձի Մաղաքիա արքեպ. Օրմանեանի կաթողիկոսական քեկնածութիւնը, նկատի առնելով Պոլսոյ Ազգ. ժողովի բանաձեւը, բաղաձայնար հայ ժողովուրդը և հայ եկեղեցին փրկելու համար վերահաս ահաւոր պառակտումներէ : »

Այդ բանաձեւին հակառակ քուէ տուած են միայն այս 3 եկեղեցականները. Դրեքորիս Եպ. Գովհանէսեան, Արսէն վրդ. Վեհունի և Հրանտ վրդ. Թովմասիւն :

— Ազգային ժողովը նոյ. 11/24ին նստին մէջ լսելով դեպքան Տ. Չարիքովի յուսադրիչ յայտարարութիւնը, ներքէ կաթողիկոսական ընտրութեան խնդրի մասին, վեճաբանութիւններու և անցաւ իր բանաձեւը ընթացքին վրայ, ի վերջոյ չորս բանաձեւեր ներկայացուցան, մեծամասնութեան քուէն ստացաւ ատոնց մէջէն Տիար Գրիգոր Զօհրապի առաջարկած բանաձեւը որով Ազգային ժողովը շնորհակալութիւն կը յայտնէր առաջական դեպքան Չարիքովին և կարտօնէր Ազգ. վարչութիւնն ու իր նախագահը շարունակելու իրենց դիմումները դեպքանին մօտ :

— Էլիմիսնէն Տ. Տեղակալ Սուրէնեան արքեպ. ն. պօլսի պատրիարքարանին եկած հեռագրի մը կիմացնէ որ ընտրութիւնը նախկին ձևով կատարուելու համար իր և Սինօքի կողմէ

կողմէ կողմասի փոխարքային եղած դիմումը ընդունուած է. այսանգամ ևս թեմի մը կողմէ պիտի կրնան պատգաւաւոր ընտրուիլ նոյն թեմին չպատկանողներ և նոյն իսկ մէկէ աւելի ձայն ունենալ : Կ. պօլսի առաջնորդական ալ իր հեռագրին պատասխան ստացած է Բեթէրպուրկէն նոյն իմաստով :

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻԱՆ ԴԱՏԸ

Մոսկուայէն արժանահաւատ աղբիւրէ հեռագրուած է թէ « Դաշնակցութիւն » կուսակցութեան պատկանելու համար մեղադրուած անձերի դատավարութիւնը պիտի սկսի 1912 թուականի յունվար 17/30ին Բեթէրպուրկի մէջ :

ԻՏԱԼԻԱՅԻՆ ՊԱՏԵՐԱՋՄԸ

« Տէլի Թէլեգրաֆ »-ի Կ. պօլսի թղթակիցն իրազեկ աղբիւրէ մը իմացած է թէ անգլիական դեսպանն արտաքին գործերի նախարարին այցելելով ըսեր է որ Անգլիա, ներկատի առնելով իր վաճառականութիւնն ու Լոնտոնի դաշնագրին Տարտանէլի վերաբերեալ պայմանները, չկրնար անտարբեր մնալ կացութեան առջև եթէ իտալական նաւատորմի զաւարէ Տարտանէլի ներդրումը :

— Փարիզի « Ֆիկար »-ը օրաթերթի թղթակցին իտալիաի նախարարապետ Ճիօլիզիի հետ նոյ. 27ին ունեցած տեսակցութեան մէջ, այս վերջինը յայտարարեր է հետեւեալը. « Ես այսօր պաշտօնապէս հերքել տուի այն լուրը թէ իտալական նաւատորմի Տարտանէլի առջև երևցեր է մենք աճապարանք չունինք պատերազմը վերջացնելու, կը շարունակենք զայն, կարելի եղածին չափ քիչ ձանձրոյթ պատճառելով կռուին չմասնակցող տէրութիւններին և կրնանք, առանց չափազանց անյարմարութիւնների, յարապակի այս կացութեան մէջ, Տէրութեան գանձը պէտք եղած նիւթական միջոցներն ունի »

— Իտալիաի թագաւորը հրովարտակ մը հանած է որով աւելցուցեր է Թիւրքիայէն բերուած մի քանի վաճառքներ, մասնաւորապէս գորգի և սուրճի մաքսաւորութիւնը : Թիւրքիայէն բերուած ուրիշ բոլոր վաճառքներին համար ընդհանուր սակագինը պիտի գործադրուի :

— Թիւրքեր և իտալացիներ իրար կամբաստանեն Եւրոպայի հանրային կարծիքին առջև թէ կռուողները պատերազմի օրէնքներին հակառակ սոսկալի վայրագութիւններ կը գործեն : Թիւրքներն ամբաստանեցին իտալացիներին համար թէ քաղաքին մէջ անմեղ կիներ ու տղայներ անգամ սպաննած են, ինչ որ իտալացիներ փութացին հերքել, յայտարարելով թէ իրենց հաւատարմութիւն խոստանալով դաւաճա

նողներին միայն պատժած են : Այժմ ալ իտալացիները հրատարակութեան կուտան Թիւրքերի և Ռաբնիերի կողմէն գործուած սոսկալի վայրագութիւններ : Իրենց խուզարկութիւններ միջոցին արաբական գերեզմանատան մը մէջ գտեր են իտալացի զօրքերի մարմիններ որոնց գլուխները հողէն դուրս ձգուած էին և կերէէր թէ ողջ ողջ թաղուած էին : Դառն նաև զօրքի դիակ մը որ դաշունով և հրացանով կտոր կը տոր եղած և դէմքը ալանդակուած էր : Ուրիշ մը թաղուած էր, մէկ թեւը հողէն դուրս թողուած և ձեռքը կտրուած : Եւ այլ այսպիսի բարբարոսական խոշտանգումներ որոնք սոսկում կը պատճառեն ընթերցողներին :

— Մասաուահէն (իտալական կարմիր ծով) նոյ. 30ին հեռագրած են. « Արժանահաւատ աղբիւրէ լուր առնուեցաւ թէ Թիւրքական մեծ ու ժեր համախմբուած են Ելիս Սայիտի մէջ, յանկարծակի յարձակելու համար Աֆրիկէի իտալական ծովագրին վրայ որ Ասապէն մինչև Բահէգա կերթալ և հոն կան միայն ամրացած երկու կէտեր, Պոմէրա և Պէլիլ : 5.000էն աւելի մարդեր, շատ մը լեռնային թնդանօթներով համախմբուած էին Մոսա-Հոտէյտա, Ելիս-Սայիտի մէջ : Այդ սպառնալիքին վերջ մը տալու համար որոշուեցաւ որ իտալական մարտանաւերը գործողութիւն մը կատարեն արաբական ծովագրին վրայ : Այդ գործողութիւն առժամապէս դադրած էր, նոյեմբեր 22էն մինչև 26, իբրև յարգանքի նշան մը Անգլիայի վեհապետին համար որոնք Հնդկաստան երթալու համար կարմիր ծովէն կանցնէին : Ամէն կերպով հաւանականկերէր որ պայրամի տօներէն յետոյ Թիւրքերը յարձակում մը պիտի ընեն իտալական ծովագրերին վրայ, ուստի ատոր առաջին առնելու հրաման ստացան իտալական մարտանաւերը :

— Տրիպօլիէն կը հեռագրեն դեկտ. 1ին. « Իտալական Բաւրդէնօր մարտանաւը Զուարաի մօտակայքները պտոյտ մ'ըրած միջոցին թնդանօթի և հրացանի մի քանի հարուածներ ուղղուեցան իրեն : « Բարդէնօր » ամբակոծեց Զուարան և հարկադրեց Թիւրքերին որ յետ քաշուին : Պէնկալիի մէջ հանդարտութիւն է : Նաբօլիէն նոր զօրագունքեր գնացին. 40.000 զօրք կայ այժմ այնտեղ : »

— Սալոնիկէն դեկտ. 1ին Լոնտոն հասած հեռագրի մը նախելով, այնտեղ կը խորհին թէ այդ քաղաքի ամբակոծումը մօտալուտ է : Մեծ գործունէութիւն կը տիրէ ամրոցներին մէջ ուր արագահարուած շատ մը թնդանօթներ զետեղուեցան :

Լէմնոս կղզիին մէջ լուր մ'եղած լինելով թէ իտալացիները նոյ. 30ին երեկոյին պիտի յարձակին կղզիին վրայ, բնակիչները սարսափահար փակեցին խանութները և կղզիին ներսերը վախան :

— Տրիպօլի մէջ տեղացի Արաբ մը Փարիզի Temps լրագրի թղթական 8. ժան Գառէրի վրայ յարձակած և զայն վիրաւորած լինելով, իտալիաի նախարարապետ Տ. Ճիօլիզի հեռագրով իր ցաւակցութիւն յայտնեց և հրամայեց զօրավար Գառնէվին որ ամէն միջոց գործադրեն յանցաւորը գտնելու համար : 2.000 Ֆրանկ խոստացուած է անոր որ այդ Արաբին ո՛վ լինելը և ո՛ւր լինելը կիմացնէ :

Այս առթով Ճէնովաի մէջ ժողովուրդը Ֆրանսական հիւպատոսարանին առջև երթալով ֆրանսասիրական ցոյց մ'ըրած է :

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Թէհրանէն կիմացեն նոյ. 27ին թէ առաջ զօրքեր էնգելի ցամաք իջած են :

— Պարսիկ կառավարութիւնը թէև Դուստ-Յալթանէի կառավարչներէ դուրս միջադէպին պատճառով ներողութիւն խնդրեց Ռուսիայէն որ վերսկսաւ իր դիւանագիտական յարաբերութիւններ Պարսկաստանի հետ, բայց Ռուսիա չբաւականանար այժմ լուր ներողութիւն խնդրելով որ ուշացած կը համարի : Ռուսիա նոյ. 30ին նոր վերջնագիր մը ղրկեց որով կը պահանջէ որ ընդհանուր գանձապահ ամերիկացի Դուստըր պաշտօնակ լինի, որ պարսիկ կառավարութեան կողմէն պաշտօնի հրաւիրուող բոլոր եւրոպացիներին համար Ռուսիայի հաւանութիւնն առնուի և առաջական ներկայարարանքի ծախքերը վճարէ Պարսկաստան : Ռուս կառավարութիւնը 48 ժամ պայմանաժամ տուած է պատասխանի համար :

— Բեթէրպուրկէն կը հեռագրեն դեկտ. 1ին. « Պարսկաստանի նոր նախարարութիւնն այսօր կէսօրին իմացուց առաջական դեպքանին թէ Մէճլիսը մերժեց առաջական առաջարկները : Ռուս կառավարութիւնը Ռաշտի մէջ համախմբուած զօրքերի ջոկատի մը հրամայեց յառաջանալ դէպի Թէհրան : »

— Թէհրանէն դեկտ. 1ին հեռագրած են Լոնտոնի « Քայմը »-ին. « Մէճլիսը միաձայնութեամբ մերժեց ենթարկուիլ Ռուսիայի վերջնագրին : Դուստի նախնութեանը փակուեցան : Հազարաւոր երիտասարդներ խուճկազմ կարգով կանցնին օտար դեսպանատներէն առջևէն, պատերին վրայ յայտարարութիւններ փակցնելով և պօռալով. « Ազատութիւն կամ մահ : » Հայերի « Դաշնակցութիւն » ընկերութիւնը օրակարգ մըն դրուեց որով կառավարիչ գէնըրով իր ավակցութիւն : Մեծ յուզում կը տիրէ վերջնագրի հեռագրով հաղորդուեցաւ դաւաճական կեդրոններին որոնցմէ եկած պատասխանները հայրենասիրական նշանաւոր ոգի մը կը շնչեն : »

— Հեռագրի կիմացնէ գահընկէց Դահի կուսակից քանի մը անձնաւորութիւններ սպանուելը ֆէտայիներ կողմէն :

— Դավրէթէն կը հեռագրեն դեկտ. 2ին. « Միւսլիման կղերը մզկիթներին մէջ կը յորդորէ բոլոր Պարսիկներին միանալ օտարներին դէմ. մեծ քանակութեամբ գէնքեր բաժնուեցան : Ռուս պահակ զօրքեր կը հսկեն. հանդարտութիւնը չէ խանգարուած այսօր : »

— Թէհրանէն կը հեռագրեն դեկտ. 3ին. « Գազվինի մէջ առաջ զօրքեր ղի

նախքան ընդունելու քաղաքական
գործը և գրականին հետադարձաբար
այնպես կը վարուին որպէս թէ պատե-
րազմը արդէն հրատարակուած լինէր :
Կրտսի թէ 2.000 ռուս զօրքեր Ռաշտի
30 մղոն մօտիկ եկած են : 25 գաղափ-
ներ հասան թէհրան, 200 ալ Գաղվին : »
— Թէհրանէն կը հեռագրեն զեկտ.
3ին թէ Ռուսիայի հետ համաձայնութիւն
մը անկարելի չլինելու գեռ : Պարսկաս-
տանի նախարարապետը իմացուց երես-
փոխաններին թէ Ռուսիայի հետ բանակ-
ցութեան մէջ է տակաւին և կը յուսայ
որ ամերիկացի Մօրկան Շուսթըրը զոհն
լով կրնայ ռուս զօրքերի յառաջխաղա
ցումը դադարեցնել :

ԱՊՏԻԻԼ-ՀԱՄԻՏԻ ԳՈՂԱՐՆԵՐԻ ՎԱՃԱՌՈՒՄԸ

Գահրնկէց սուլդան Համիտի մար-
զարիտները, անկեղծները և այլ
թանկագին իրերի աճուրդով վաճա-
ռումը սկսած է Փարիզի մէջ նոյ.
27ին : Առաջին օրի վաճառումէն գո-
յացած է 2.632.355 ֆրանկ : Երեք
կարգի վրայ շարուած արեւելեան 154
մարզարիտներէ կազմուած հիանալի
մանեակ մը ծախուեր է 920.000 ֆր.,
108 մարզարիտներէ և 40 զորուստի
զնտակներէ կազմուած համրիչ մը
267.000 ֆր., սուրճի ոսկեղէն 2 գա-
ւաթ իրենց բաժակակոյնքով մէկ-
տեղ 25.200 ֆր. և այլն և այլն :

Երկրորդ օրի (նոյ. 28) վաճառումն
արդիւնքն եղած է 1.090.390 ֆր. :
Երրորդ օրի արդիւնքն եղած է
1.189.810 ֆրանկ :

Երեք օրի մէջ ծախուածի համա-
գումարը հասած է 5 միլիոն ֆրանկի
մօտիկ գումարի մը :

Կըսուի թէ այս գոհարեղէնները
վաճառումէն գոյացած հասոյթը պի-
տի յատկացուի օսմ. նաւատորմի
զօրացնելու :

ՆՈՐ ՕՍԱՑՈՒԱԾ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԿԻԼԻԿԻՅՈՑ ԱՂԵՏԸ պատկերազարդ հը-
րատարակութեան մինչև 4րդ պարկը
(64 երես) ստացած ենք որ այդ պատ-
մական աղետի իրաւ մանրամասն և հետա-
քըքրալարժ տեղեկութիւններ կը հա-
ղորդէ : Բայց կիմանանք թէ Կ. Պօլի
Պատերազմական ատեանը արգելիւր է
ատոր հրատարակութիւնը, թէև գըր-
գըռիչ ոճ մը չունի այն, այլ դէպքին
պատմութիւնն է որ կընէ պարզապէս :
Այսու ամենայնիւ, կերակ թէ թիւրքի
ներկայ տագնապալի վիճակին մէջ անոր
հրատարակութիւնը յարմար չէ տեսնը-
ւեր առ այժմ Պատերազմական ատեանի
կողմէն, որի վերցուելէն յետոյ պիտի
կրնայ շարունակուիլ : Ինչպէս արդէն
յայտարարած էինք Արմենիայի 8րդ թը-
ւին մէջ, ամբողջ գործը պիտի բաղկա-
ւայ 50 պարկէ, 100 պատկերներով, և
ամբողջի բաժնորդագինն է 5 ֆրանկ :
Դիմել հեղինակին այս հասցեով. Agop
Terzian Pharmacien à Comcapou-
Constantinople.

ARMENIA. A literary magazine.
Subscription price, 1 dollar a year
n advance in the United States,
elsewhere 1.50 dl., single copies 15
cents. Address: Editor of ARMENIA.

P. O. Box 209 M. S. S. NEW YORK
N. Y. (U. S. America)

Ստացած ենք ան լուսաթերթի՝ որի
հրատարակիչն է Տիար Արշակ Ս. Մահ-
տեսեան և որ ամերիկացի նշանաւոր անձ.
նաւորութիւնների հովանաւորութեան
տակ գրուած է, 5րդ տարեշրջանի 4րդ
թիւը (1911 նոյեմբեր) :

ԱՊՐԱՊԻԼ Զարթաթերթ : Խմբագիր
Լեոն Լանիս : Ստացած ենք Ա տարիի
29րդ թիւը : Ցարեկան բաժնորդագինն է
Ամասիայի մէջ, ուր կը հրատարակուի, 20
դր. : Ամասիայէն դուրս 25 դր. : Ար-
տասահման 6 ֆրանկ : Հասցէ Rédaction
de la revue ABARACH. Amassia
(Turquie d'Asie).

ԱՄԱՍԻԱ. Գաւառացիներու կիսամսեայ
հանդէսը : Սկսած է հրատարակուիլ
Ամասիա քաղաքին մէջ 1911 նոյեմբեր
15էն : Կը բաղկանայ 16 երեսներէ որոնց
11ը հարկէն է և 5ը թիւրքերէն որով
թիւրք հայրենակիցներին ալ օգտակար
լինելու կը ջանայ : Խմբագրապետն է Մի-
նաս Իփէքճեան, արտօնատէր Հայկազուն
Թապիպեան : Տարեկան բաժնորդագինն
է թիւրքի 1 մէճիտ, Արտասահման 5
ֆրանկ : Հասցէ Rédaction de la revue
« Amassia ». Amassia (Turquie d'A-
sie).

Ստացած ենք նոյնպէս Մարմնամարզ
պատկերազարդ ամսաթերթի Ա տարիի
8րդ թիւը (Կ. Պօլիս, Վալարթիա, Հալէպ
խան), Եփրատի (Խարբերդ) Բ տարիի
հոկ. 15ի թիւը, Բիշլիկի (Տրապիզոն)
սեպտեմբերի ամսաթերթը, Կայծի (Կ.
Պօլիս) նոյեմբերի ամսաթերթը, Արօրի
(Թիֆլիս) Բ տարիի սեպտեմբերի թիւը,
Աստղ Բերլինի (Կ. Պօլիս) 1911 զգարտ-
սեպտ. թիւը, և այլն :

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

ՄԵՍՐՈՊ ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ

ՏՊԱԳՐԵԱԼ

ԵՐԿԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆՔ

1. Բառարան Ֆրանսերէնէ հայ-աշ-
խարհիկ
2. Առանձին բառարան Ֆրանսերէնէ
հայ-աշխարհիկ
3. Առանձին Լաօնքիցի, աշխարհաբառ
ոտանաւոր (արդեամբք Թիֆլիզի Հրա-
տարակազմական ընկերութեան)
4. Նոթը Տաւ Բարիկի, 3 հատոր
5. Համառոտ պատմութիւն քաղա-
քակրթութեան Սէնեքայի
6. Կեպի Բեւեռ, Նանտէնի
7. Ֆաուստ Կէօթէի (Դիմել Բեշլիկեան
եղբարց, Իզմիր)
8. Նոսպար փաշա
9. Դատարար Ռասինի
10. Դիմել հեղինակին, Իզմիր (Mr. Mes-
rob Noubarian Smyrne, TURQUIE)
կամ Պալէնց գրատան, Կ. Պօլիս :

ԱՆՏԻՊ ԵՐԿԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆՔ ՀԵՂԻՆԱԿԻՆ

1. Կատակերգ Մոլիերի, հեղինակին
տան նշանաւորագործ խաղերը (ընդ
որս Tartufe և Misanthrope), արգի-
ւած Համիտեան գրաքննութենէ
2. Առանձին Ֆլորիանի, աշխարհաբառ
յանգաւոր
3. Թատերախաղք Ֆլորիանի
4. Ողբերգք Ռասինի (Անտրոմաք, Իֆի-
գէնի, Պերսէս, Փեդրա, Գոթոգիա)
5. Մերոպի, ողբերգք Վոլթերի
6. Կատակերգք Ռեմեարի (Խաղամու,
Հրիտակառու)
7. Ռոմիո Եւ Ժիւլիէթ, ողբերգք Շէքս-
բրի (բնագրէն թարգմանուած)
8. Պեմիլի խաղը, հեղինակութիւն

Փրանսացի չորս նշանաւոր գրագէտնե-
րու (Տիկին Էմիլ տը Ժիրարտէն, Թէօֆիլ
Կոթիէ, Ժիւլ Սանտո, Մերի)

9. Գանձի կղզին, վեպ Սթիվենսոնի
10. Նորեղբայրս ու գեղեթիցս, բարո-
յական ընտիր վեպ
11. Գիւղի բժիշկը, տոմար սրտաշարժ
12. Անտոնիանիսթիսիս Գիւղիցիսի
վրայ :

Յիշեալ անոնք երկուքն որեւէ մէկուն
համար հրատարակիչներէ առաջարկներ
սիրով կընդունուին խիստ չափաւոր պայ-
մաններով :

« ԴՐՕՇԱԿ » Ի ԸՆԹԵՐՅՈՂՆԵՐՈՒՆ

Ժընէվ, 23 նոյեմբեր 1911

Հ. Յ. Դաշնակցութեան 2-րդ Ընդ-
հանուր Ժողովի որոշումով՝ Կուսակ-
ցութեան պաշտօնական օրգան « Դրո-
շակ »-ը առաջիկայ 1912 թւի յուն-
ւարէն սկսած պիտի հրատարակուի
կրկնակի ճաշարով և աշխատակցու-
թեամբ կուսակցական ձեռնհաս ու-
ժերու : « Դրոշակ »-ը այսուհետեւ պի-
տի ունենայ — նոյն Ընդհանուր Ժո-
ղովի որոշումը — իր գրական-յե-
ղափոխական բաժինը, ինչպէս նաեւ
տեղ պիտի տայ հայ յեղափոխական-
պատմական տեսութիւններու, յուշե-
րու, մենագրութիւններու և այլն :

Կը յանձնարարենք մեր մարմինե-
րուն, ընկերներուն և բոլոր ընթեր-
ցողներուն՝ զրկել մեզ անյապաղ բա-
ժնորդադիւնը (նիւն ֆրանկ տարե-
կան), որպէս զի յունւարէն թերթը
առաքել կանոնաւորապէս : 2րդ կամ
ապառիկ առաքումները յաջարկաւ
կապես դադարեցնուին :

1911ի վերջին համարը լոյս կը
տեսնէ մօտ օրերս :

« ԴՐՕՇԱԿ » Ի ՍՏԵՒԱԳՐԱԿԱՆ
Հասցէ՝ Réd. du « DROSCHAK »,
Genève (Suisse)

ԱԶԱՏԱՄԱՐՏ

Օրաթերթ

Տարեկան վեցամսեայ		
Կ. Պօլիս.....	75 դրոշ	40 դրոշ
Գաւառները...	100 »	50 »
Ամերիկա.....	6 տուար	3 տուար
Ուրիշ երկրներ	30 ֆրանկ	15 ֆր.

Գաւառի բաժնորդները ձրի կը ստա-
նան նաեւ Երաթաթերթը—(կգատարարուի :

Երաթաթերթ « Ազատամարտ »-ի
առանձին բաժնորդագրութիւն

Կ. Պօլիս տարեկան	20 դրոշ
Գաւառները »	25 »
Արտասահման »	6 ֆր.

Օրաթերթ « Ազատամարտ »-ի արտա-
սահմանեան ուղղակի բաժնորդներուն
5 ֆրանք :

Հասցէ՝ Rédaction du journal AZA-
TAMART.

Constantinople (Turquie):

Եղիազար Մոնրատեան. Գննական
Պատմութիւն Արշակ Բ-ի և անոր Պապ
որդուն (Հայոց պատմութեան մէկ
կարևոր կէտին վրայ քննադատական
տեսութիւն մ'է որի համար Մ. Աղա-
բէկեան գրած է թէ « Հեղինակին այդ
ձեռնարկութիւնը պատիւ է բերում
իրան և այն ազգին, որին պատկանում
է պատմութիւնը ») : 2 ֆր. 50

Essai sur l'Histoire de la LITTÉRATURE
OTTOMANE, par K. J. BASMADJIAN, Offi-
cier d'Académie, Directeur de la revue armé-
nienne « Banasér », Membre de la Société
Asiatique de Paris et de la Société Philologi-
que de Paris. 1910. Imprimerie V. et H. Der-
Nercessian, Constantinople. Prix 5 fr. Chez
l'Auteur, 9, rue Gazan, à Paris et à la Li-
brairie B. Balentz à Constantinople.

(Տիար Բասմաճեան մեծ ծառայութիւն
մը մատուցած է հրատարակելով Օսմա-
նեան գրականութեան այս Պատմութիւ-
նը ուր թէև համառօտ և ամփոփ ոճով
տեղեկութիւններ տրուած են թիւրք
գրագէտներին և իրենց գործերի վրայ,
բայց շատերի համար բոլորովին նորու-
թիւններ են առօնք : Մենք Հայերս որ
թիւրքերին հետ միասին կապինք, մեր
մէջ շատ քիչեր ունինք որ կը ճանչեն
թիւրք գրականութիւնը և անոր պատ-
մութիւնը. արդէն մեր դրացի թիւրքերն
ալ բնաւ չեն գիտեր ոչ մեր գրականու-
թիւնը և ոչ մեր պատմութիւնը. և այս
իրար չճանչին, իրար չհասկնալն է որ
թիւրքերանակ ազգութիւններին միջև
կատարեալ համերաշխութեան արգելք
ներէ մին եղած է : Տիար Բասմաճեան,
որի այս ութամայ 254 երեսներէ բաղ-
կացած երկսիրութիւնը դիւրացնելու
համար Ն. Բ. Իշխան Սապահէտտին անոր
տրամադրութեան տակ դրեր է իր ճիս
գրողարանը, գրէթէ միջազգայնացած
Փրանսերէն լեզուով կը ծանօթացնէ օսմ.
գրականութեան պատմութիւնը և այդ
ծանօթութենէն մասնաւորապէս կրնան
օգտուիլ թիւրքերանակ Հայերն ալ :)

Լ. Ակնունձի. — ԴԷՊԻ ԵՐԿԻՐ.
Յիշատակ պանդուխտ հայերին No.
17 հրատարակութիւն « Հայրենիք »
լրագրի 1911 Պոսթընի Գին 10 սէնթ
(50 անդիմ). Ստանալու համար դի-
մել « Հայրենիք »-ի խմբագրութեան
(7, Bennet st., Boston Mass., U. S.
America), (Հաւաքոյն թղթի վրայ և
մաքուր տպագրութեամբ 32 երես-
ներէ բաղկացեալ տետրակ մ'է որ կը
պարունակէ Տ. Լ. Ակնունձիի ծանօթ
ոգևորիչ գրչի արդիւնքն եղող 4 ըն-
տիր յօդուածներ որոնց ընթերցումը
թէ՛ գրական ճաշակ և թէ՛ հայրենա-
սիրի զգայուն սիրտ ունեցողներին
մեծ հաճոյք կը պատճառէ : Այդ յօդ-
ւածները վերնագրիւնքն են « Դէպի
երկիր », « Ղարիբ հայերին », « Պան-
դուխտ հայերին » և « Երազ խօս-
քեր », չորսն ալ սրտառու և ուշա-
գրաւ կոչեր պանդուխտ հայերին ուղ-
նուած, իրենց հայրենիք վերագա-
ղալու և զայն շէնցնելու համար :)

POLITICAL PERSECUTION. Ar-
menian prisoners of the Caucasus (A
page of the czar's persecution) by E.
AKNOUNI Author of « The Wounds
of the Caucasus », « On the Battle »,
etc. New York (Ակնունձիի պատրաս-
տած այս անգլիերէն գիրքը որ տե-
ղեկութիւններ կուտայ կովկասի մէջ
հայերի ձերբակալութիւններին վրայ,
կարելի է ստանալ Պոսթընի « Հայ-
րենիք » լրագրէն որի հասցէն վերեւ
նշանակուած է :)

ՏՆՍՐԵՆ-ԻՄԱԿԻՐ

Մ. ԳԱՐՔԱՆԿԱԼՆԱՆ

ՄԱՐՍԵԻԼ

Հայերէն տպարան Մ. Փոքրագալեանի
Le Gérant: François CARRIERE
Marseille. — Imprimerie daj Midi